

Drepturile minorităților în România și în UE

Ovidiu Solomon

Cuprins

Situația juridică a drepturilor minorităților	2
Instrumente juridice internaționale din dreptul internațional al drepturilor omului (sistemul ONU) pentru protecția minorităților	2
Drepturile minorităților în Uniunea Europeană	3
Discriminarea minorităților la nivelul statelor europene. Programe de combatere	6
Obiectivele de bază prevăzute în strategia UNESCO:	9
Minoritățile în România	9
Structura etnică a populației	9
Statutul juridic al minorităților	11
Bibliografie	13

Drepturile minorităților în România și în UE

Situația juridică a drepturilor minorităților

Instrumente juridice internaționale din dreptul internațional al drepturilor omului (sistemul ONU) pentru protecția minorităților

După cel de-al doilea război mondial, sarcina ocrotirii drepturilor omului și a creării normelor juridice pentru îndeplinirea acestui scop a fost încredințată Organizației Națiunilor Unite. După expunerea principiilor generale ale recunoașterii și ocrotirii drepturilor omului în Carta ONU, alte documente au fost adoptate pentru a da eficiență acestei protecții universale. Primul document asupra drepturilor omului adoptat sub egida Națiunilor Unite a fost Declarația Universală a Drepturilor Omului (DUDO). În ceea ce privește drepturile minorităților, nici Charta, nici Declarația nu conțin prevederi specifice. O propunere din partea Uniunii Sovietice de a include în Declarație un paragraf referitor la minoritățile naționale a fost respinsă de Adunarea Generală. Totuși, Adunarea Generală afirmă în Rezoluția 217C(III) intitulată "*Soarta minorităților*" că ONU nu poate rămâne indiferentă față de soarta minorităților, dar complexitatea problemei a făcut dificilă adoptarea unei soluții uniforme și în consecință s-a luat hotărârea de a nu menționa această chestiune în textul DUDO. Declarația are ca scop afirmarea protecției drepturilor "tuturor ființelor umane" și a principiilor fundamentale ale non-discriminării și egalității în drepturi. Astfel, Declarația a adoptat un punct de vedere universalist și individualist, conferind drepturi tuturor ființelor umane luate individual.

După promulgarea DUDO, importanța protecției drepturilor minorităților a crescut. Referiri speciale au fost incluse în tratatele asupra drepturilor omului adoptate în următorii ani. Articolul 14 al *Convenției Europene a Drepturilor Omului* (1950) se referă la non-discriminare "pentru orice motiv ca... rasă, culoare, limbă,..., asociere cu o **minoritate națională**".

Minoritățile sunt de asemenea menționate indirect în *Convenția asupra Prevenirii și Pedepzirii Crimei de Genocid* (1948). *Convenția asupra Eliminării Tuturor Formelor de Discriminare Rasială* prevede în art. 1 că “măsurile speciale luate doar în scopul asigurării avansării adecvate a anumitor grupuri sau indivizi nu va fi considerată discriminatorie cu condiția ca aceste măsuri să nu ducă la menținerea de drepturi separate pentru diferite grupuri rasiale.” Alte referiri la minorități apar în *Convenția UNESCO împotriva Discriminării în Domeniul Învățământului*.

Cea mai importantă și directă referire la protecția minorităților se află în articolul 27 al *Pactului Internațional cu privire la Drepturile Civile și Politice*, articol care este considerat parte a dreptului cutumiar internațional. Textul art. 27 prevede: “În acele state în care există minorități etnice, religioase și lingvistice, persoanelor care aparțin acestor minorități nu le va fi negat dreptul, în comunitate cu ceilalți membri ai grupului, de a se bucura de propria lor cultură, de a profesa și practica propria lor religie, sau de a folosi propria lor limbă.” Formularea art. 27 ridică unele probleme de interpretare, dintre care cele mai importante sunt: stabilirea beneficiarilor acestor drepturi, determinarea naturii obligației impuse asupra statelor, determinarea drepturilor propriu-zis garantate.

Drepturile minorităților in Uniunea Europeană

În drepturile omului putem distinge drepturi obiective, drepturi subiective, drepturi naturale, drepturi pozitive.

Dreptul obiectiv este „ansamblul normelor juridice care prefigurează scopurile generale ale vieții sociale, norme care au un caracter obligatoriu, pe care societatea ne poate constrânge să le respectăm”¹.

Dreptul subiectiv definește „facultatea unui subiect de a-și valorifica sau apăra un anumit interes, legalmente protejat, împotriva oricărei încercări de încălcare”². Dreptul natural este un element definitoriu în compunerea drepturilor omului, Hugo Grotius fiind unul din cei mai de seamă reprezentanți ai Școlii Dreptului natural susținea că dreptul natural este „totalitatea

¹ Mazilu, Dumitru (2006). *Drepturile omului*, Ediția a III-a , , București, Ed: Editura Lumina Lex, p.40

² Popa, Nicolae (2002). *Teoria generală a dreptului*, ediția a VII-a. București, Ed. All Beck, p.35

principiilor pe care rațiunea le dictează pentru înclinarea naturală a omului pentru viața socială”³. Dreptul pozitiv este dreptul aplicabil imediat, cuprinzând toate normele juridice în vigoare.

Protecția juridică a drepturilor omului se asigură prin două modalități: prin instrumente juridice internaționale, pe plan extern, iar pe plan intern prin normele sistemului de drept specific fiecărei țări în parte. Instrumentele juridice internaționale și-au făcut apariția în domeniul drepturilor omului datorită problemelor de sclavie și pentru reglementarea condițiilor de muncă, în primă fază, iar în cea de-a doua, prin intermediul dreptului umanitar. Dreptul internațional umanitar reprezintă ansamblul de norme de drept internațional de sorginte cutumiară sau convențională, destinate a reglementa în mod special problemele survenite în situații de conflict armat internațional sau neinternațional.⁴ Diferența dintre dreptul internațional umanitar și drepturile omului rezultă din faptul că, drepturile omului reprezintă principii generale, în timp ce dreptul umanitar intră în aplicare în momentul ostilităților, moment din care “drepturile omului sunt împiedicate sau restrânse”⁵, ambele ramuri având drept menire de a proteja persoana umană și demnitatea sa.

O serie de instrumente internaționale și regionale au fost dezvoltate în perioada de după finalul războiului rece. Chiar dacă până atunci au existat instrumente care să prezinte relevanță din perspectiva drepturilor minorităților, acestea nu se referă în mod explicit la ele, ci mai degrabă le include implicit ca parte a drepturilor omului. Un astfel de instrument este Carta Drepturilor Universale ale Omului a Națiunilor Unite care vorbește de aplicarea drepturilor omului fără distincție în baza rasei, sexului, limbii sau religiei. Articolul 1. este concludent pentru accentul pus la nivel internațional pe prevenirea discriminării în perioada dintre sfârșitul celui de-al doilea război mondial și căderea comunismului.

La nivel internațional cele mai importante acte referitoare la drepturile minorităților sunt Convenția Internațională cu privire la drepturile civile și politice și Declarația Națiunilor Unite cu privire la drepturile persoanelor aparținând minorităților etnice, lingvistice și religioase. Dacă Convenția pune drepturile minorităților în cadrul drepturilor omului, Declarația vorbește despre dreptul minorităților de a participa în luarea deciziilor, despre dreptul la educație în limba maternă și de participarea la viața economică.

Cele mai relevante documente pentru protecția minorităților naționale sunt:

³ Mazilu, op.cit. p.44

⁴ Mihăilă, Marian (2007). *Protecția juridică a drepturilor omului*, ediția a II-a. Reșița: Ed. Eftimie, p.72

⁵ Ibidem, p.80

Actul Final de la Helsinki (1975) și Documentul întâlnirii de la Copenhaga a conferinței asupra dimensiunii umane a CSCE. Prin primul document, drepturile omului devin un subiect legitim de dialog și o temă de interes, o preocupare pentru toate statele membre ale CSCE. Cel de-al doilea act cuprinde un set de norme privind drepturile persoanelor aparținând minorităților naționale, abordând probleme precum non-discriminarea, utilizarea limbilor minorităților, educația minorităților. Deși nu este un tratat, documentul are importanță legală și politică, datorită adoptării de comun acord de către statele OSCE.

Consiliul Europei are ca principale instrumente Convenția Europeană asupra Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale, Convenția Cadru pentru Protecția Minorităților Naționale.

O serie de state din regiune au ales să nu includă în legislație o definiție a minorităților naționale, ceea ce nu presupune că au optat pentru o definiție largă a minorității, incluzând în această categorie orice grup care se consideră ca atare. În special acolo unde există dispute legate de identitatea majoritară, apar grupuri care sunt în mod evident excluse de la recunoașterea statutului minoritar.

Astfel, macedonenii din **Bulgaria** nu beneficiază de recunoaștere, chiar dacă Bulgaria a ales să nu limiteze printr-o definiție sau enumerare minoritățile. În cazurile unde există definiții ale minorităților, se remarcă prezența nu doar a criteriilor de diferențiere, dar și condiții legate de cetățenie, legătura istorică cu statul pe teritoriul căruia rezidă.

Ungaria definește minoritățile naționale ca naționalitățile stabilite pe teritoriul țării cu cel puțin 100 de ani în urmă, cetățeni care sunt în minoritate în ceea ce privește numărul locuitorilor, diferiți de majoritate prin limbă, cultură și tradiții, și există un spirit de comunitate care indică dorința de a-și păstra aceste caracteristici, pe când **Croația** consideră minorități naționale grupurile de cetățeni croați, stabiliți tradițional pe teritoriul Republicii Croația, și care au caracteristici religioase, etnice, lingvistice și/sau cultural care îi diferențiază de ceilalți, motivați de dorința de a-și păstra aceste caracteristici diferite. **Bosnia-Herțegovina** este un stat multinațional alcătuit din trei grupuri constituente de stat, bosniacii, croații și sârbii, în timp ce Macedonia evită utilizarea termenului de minoritate și îl folosește pe cel de comunitate.

Minoritățile naționale au fost întotdeauna un subiect de interes în cadrul statelor europene, nu numai datorită complexității problemelor asociate acestora, cât și importanței economice, politice și sociale a acestora în dezvoltarea per ansamblu a statelor pe teritoriul căruia rezidă.

Discriminarea minorităților la nivelul statelor europene. Programe de combatere

Inițiativa Europeană pentru Democrație și Drepturile Omului este un program comunitar conceput cu scopul de a oferi sprijin proiectelor și inițiativelor care urmăresc: întărirea protecției minorităților, grupurilor etnice și populațiilor indigene, promovarea și apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, promovarea egalității șanselor și a practicilor non-discriminatorii, a măsurilor pentru combaterea rasismului și a xenofobiei, sprijinirea procesului de democratizare și întărirea statului de drept, sprijinirea măsurilor de promovare a respectului pentru drepturile omului prin prevenirea conflictelor.

O atenție specială este acordată minorităților în contextul procesului de extindere a Uniunii Europene. Consiliul European, reunit la Copenhaga în iunie 1993, a trasat așa numitele criterii de la Copenhaga pentru țările care doresc să devină membre ale Uniunii Europene. Dintre acestea, primul set de criterii este cunoscut sub numele de criterii a-politice și pune un accent special pe protecția minorităților ca o condiție ce trebuie îndeplinită de statele candidate în vederea aderării, stabilitatea instituțiilor ce garantează democrația, statul de drept și drepturile omului.

Accesul la educație pentru grupurile dezavantajate este un program care sprijină implementarea proiectelor locale inovatoare în acord cu politicile naționale de creștere a accesului la educație pentru romi. Sprijinul se orientează asupra următoarelor aspecte:

- educația pre-școlară;
- prevenirea abandonului școlar din faza primară (7–15 ani);
- educația „a doua șansă” (pentru grupa 14–25 ani).

Îmbunătățirea situației romilor – este un program al cărui obiectiv principal este de a sprijini dezvoltarea de parteneriate durabile între organizațiile neguvernamentale și administrația publică și de promovare a integrării comunităților de romi, precum și stimularea participării active a romilor la viața economică, socială, educațională, culturală și politică a societății românești dar și europene.

Există programe de acțiune comunitară pentru combaterea discriminării ce vine să suplinească directivele menționate mai sus, fiind adoptate pentru promovarea măsurilor de combatere a discriminării directe sau indirecte bazate pe originea etnică sau rasială, religie sau credințe, vârstă sau orientare sexuală. Programul are mai multe arii de acțiune: “non-discriminare în cadrul administrației publice, în media; participare egală în procesul de decizie la nivel economic, politic sau social.; acces egal la resurse, la servicii publice, condiții de cazare, transport, cultură, timp liber și sport; diseminare de informații privind drepturile la tratament egal etc”⁶.

Conform art. 6 al Tratatului asupra Uniunii Europene, Uniunea se angajează să respecte drepturile fundamentale garantate prin Convenția Europeană a Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale, precum și cele prevăzute în tradițiile constituționale ale statelor membre.

Protecția minorităților în Uniunea Europeană face mai mult obiectul politicii la nivelul statelor membre, fiecare având practici, instrumente, organe și legislație proprie privind minoritățile.

Minoritățile reprezintă o “preocupare decentă a Uniunii Europene”, determinată în primul rând de extinderea spre spațiul fost comunist, și în al doilea rând de problema imigranților pe teritoriul Uniunii. Există mari diferențe în rândul statelor membre în ceea ce privește disponibilitatea acestora de a recunoaște minoritățile, de a le proteja drepturile și de a le garanta participarea politică.⁷

Cu toate acestea putem vorbi de un standard privind protecția minorităților la nivelul Uniunii Europene, dacă se iau în considerare angajamentele internaționale asumate în ultimii ani de statele membre, inițiativele la nivel comunitar privind combaterea discriminării și politica Uniunii Europene privind accesul țărilor candidate, acces condiționat de garantarea drepturilor minorităților de pe teritoriul acestora. O politică comună la nivelul Uniunii Europene privind protecția minorităților nu există, în schimb pot fi identificate elemente care ar conduce, în timp, la conturarea cadrului unei astfel de politici:

⁶ Dilion, Marcela, și Bulgaru, Maria (2005). *Asistența socială a persoanelor refugiate*. Chișinău, Ed. Lyceum, p.

⁷ Gaetano Pentassuglia, *Minorities in International Law*, Strasbourg Cedex, Council of Europe Publishing House, 2002, p. 57.

Articolul 13 al Tratatului asupra Uniunii Europene conține prevederi pentru protecția împotriva discriminării pe motive de religie sau credință, precum și de rasă sau origine etnică. Încă de la începuturi, comunitățile europene au fost preocupate să pună capăt discriminării, inițial pe baza apartenenței naționale⁸. Este de înțeles dacă luăm în considerare că misiunea inițială a Comunității Europene era reconcilierea unui continent divizat de război.

Articolul 13 permite Consiliului Uniunii Europene să adopte măsurile necesare pentru combaterea discriminării bazate pe sex, origine rasială sau etnică, religie sau credințe, dizabilități, vârstă sau orientare sexuală. Astfel Uniunea a dobândit puterea de a avea inițiativă legislativă pentru a combate discriminarea. Toate statele membre au o legislație proprie privind tratamentul egal, dar obiectivele, conținutul și gradul de aplicare al acestor legi variază mult.

De exemplu, doar jumătate din statele membre interzic în mod explicit discriminarea pe baze orientării sexuale, iar majoritatea statelor membre nu prevăd în legislația internă interzicerea discriminării pe motive de vârstă sau dizabilități. De aceea, articolul 13 a deschis drumul pentru suplinirea acestor curențe în legislațiile interne ale statelor membre prin adoptarea de directive specifice.

Această legislație este aplicabilă doar pe teritoriul Uniunii Europene, dar face parte din regulamentul comunitar pe care statele candidate din Europa Centrală și de Est trebuie să-l implementeze în vederea aderării.

Pentru eliminarea pe cât posibil a discriminării rasiale, a fost înființat Comitetul pentru Eliminarea Discriminării Rasiale, fiind alcătuit din 18 membrii, cunoscuți pentru “înalta lor moralitate și imparțialitate”, care sunt aleși de statele părți din rândul cetățenilor lor și care își exercită funcțiile cu titlul individual. Acest comitet analizează rapoartele primite din partea statelor și supune în fiecare an, Adunării Generale a Națiunilor Unite un raport asupra activității sale și poate să facă sugestii sau remarcări de ordin general bazate pe examinarea rapoartelor.

A fost adoptată o strategie complexă UNESCO în care sunt luate în considerare direcțiile de activitate, cărora le-a fost dat un impuls în rezultatul reformei, desfășurate tot de UNESCO, orientate spre concentrarea activităților în acele regiuni unde Organizația poate realiza o acțiune reală. Ea corespunde obiectivelor strategice, care se referă la amplificarea securității umane, precum și priorităților, stabilite în strategia de durată medie, în care pentru UNESCO se mai propune „a utiliza, de asemenea, experiența sa și cunoștințele în scopul lichidării tuturor formelor

⁸ Necula, Ciprian (2004). *Combaterea discriminării*. București, Ed. Ars-Decendi

de discriminare, în special în cadrul activității privind totalurile Conferinței Mondiale privind lupta contra rasismului, discriminării rasiale, xenofobiei și a intoleranței, adiacentă lor...”

Această nouă strategie se bazează pe rezultatele efectuării cercetărilor privind diversele cauze și forme ale discriminării, precum și pe recomandările consultațiilor regionale privind rezultatele Conferinței de la Durban, la care au participat activ reprezentanții Direcției Comisariatului supreme pentru drepturile omului, precum și un referent special al Comisiei pentru drepturile omului care se ocupă de problemele rasismului, discriminării rasiale, xenofobiei și a intoleranței, adiacente lor.

Obiectivele de bază prevăzute în strategia UNESCO:

- amplificarea activității în lupta cu rasismul, discriminarea, xenofobia și intoleranța în diverse domenii ale competenței ei;
- consolidarea colaborării cu alte instituții ale sistemului Organizației Națiunilor Unite;
- consolidarea acțiunilor privind atragerea atenției în regiuni și a rețelilor de solidaritate pe calea stabilirii noilor legături de parteneriat și mobilizării partenerilor tradiționali, așa ca organizațiile societății civile, în special, organizațiile privind protecția drepturilor omului, universitățile, centrele de cercetare științifică și instituțiile de învățământ, A.Ș.P. competente din toată lumea.

Minoritățile în România

Structura etnică a populației

Problematika privind minoritățile din România, prezintă un deosebit interes în evoluția structurii etnice a poporului român în ultimul veac. În România, principalul grup etnic majoritar îl reprezintă românii. Ei reprezintă conform recensământului din 2002 89,5 % din populație. În România trăiesc alături de comunitățile de români diferite alte comunități etnice, cu tradiții culturale, lingvistice și religioase specifice. Regiunile cu cea mai mare diversitate etnică din România sunt Transilvania, Banatul, Bucovina și Dobrogea. În zonele cu diversitate etnică mai

redușă, precum Oltenia și Moldova, se manifestă cea mai mică deschidere atât față de pluralismul etnic, cât și față de cel politic. De menționat, însă, sunt atitudinile ostile ale ungarilor față de românii din România, care se manifestă în zonele unde aceștia sunt cel mai mult prezenți (Harghita, Covasna), unde are loc un proces accentuat de asimilare a românilor. Principala „sursă de tensiune intercomunitară identificată este separarea educației formale pe criteriu etnic, iar problema principală este că educația devine factor de clivaj și nu de integrare, ceea ce este în contradicție cu menirea sa”⁹. Problema constă în modul de operare cu limba română, transformată pentru etnicii minoritari în limbă străină.

Înregistrările populației, până în cea de-a doua jumătate a sec. al XIX-lea, nu permit o analiză concludentă a structurilor naționale pentru fiecare din statele aparținătoare Europei Centrale. În ceea ce privește România, putem urmări structura națională pe baza datelor autentice (oficiale cuprinse în recensăminte) din ultimele două decenii ale secolului al XIX-lea. Potrivit situațiilor istorice specifice perioadei respective, datele se referă la fiecare din Principatele Române (Muntenia, Transilvania, Moldova) și demonstrează că românii au format naturalmente pătura cea mai deasă și cea mai compactă din totalul populației. Astfel că, la recensământul din anul 1899, din totalul populației Munteniei, Olteniei, Dobrogei (5 489 296 loc.), 92,1% erau români, iar în cadrul populației rurale ponderea era de 97,6%. În Transilvania, Banat, Crișana și Maramureș, ponderea populației românești oscila, în perioada 1880 - 1910, între 57,2% și 53,3%.

În urma recensământului din 2002 s-a stabilit că 10,5% din populația României are altă etnie decât cea română, iar 9% din populație are altă limbă maternă decât limba română.

Conform recensământului din ianuarie 1992, structura populației era următoarea: români (89.4%), maghiari (7.13%), țigani (1.80%), germani (0.52%), ucraineni (0.29%), ruși-lipoveni (0.17%), sârbi (0.14%), turci (0.13%), tătari (0.11%), slovaci (0.09%), alte naționalități bulgari, evrei, croați, cehi, polonezi, greci, armeni ș.a. (0.3%).

Minoritățile etnice cele mai importante au fost - și sunt și acum - cele reprezentate de maghiari, țigani, germani, ucraineni, ruși-lipoveni, evrei, turci, tătari, armeni, bulgari, sârbi, croați, slovaci, cehi, polonezi, greci, albanezi, italieni. La ora actuală în România sunt recunoscute oficial 18 minorități etnice, fiecare dintre acestea (cu excepția celei maghiare) fiind

⁹ Baltasiu, Radu (2013). *Slăbirea comunității românești din Harghita și Covasna*. București: Ed. Etnologică, p.22-23

reprezentate automat în Parlamentul României. Lor li se mai adaugă organizații deja constituite ale slavilor macedoneni (de asemenea, cu un reprezentant în Camera Deputatilor), ale rutenilor etc.

În general, minoritățile etnice s-au bucurat în România modernă de drepturi și libertati care le-au permis să-și conserve și promoveze specificul etnic sau cultural, chiar și într-un mod agresiv și abuziv, în cazul celei maghiare.

Statutul juridic al minorităților

După căderea regimului comunist, drepturile minorităților au început să devină vizibile, atât pe scena politică, cât și pe cea legislativă din România. Identitatea diferitelor grupuri etnice de pe teritoriul României a început să fie recunoscută formal și protejată, dezvoltându-se o serie de mecanisme, mai mult sau mai puțin eficiente de implementare a unor legi ce au ca scop, printre altele, și protecția minorităților.

De altfel, România a devenit țară membră a mai multor tratate internaționale privind drepturile omului și drepturile minorităților în procesul de transformare într-un stat cu regim democratic.

Introducerea unor măsuri legislative privind protecția minorităților a fost și una dintre precondițiile aderării la Uniunea Europeană. Pe plan intern, România a făcut pași importanți în a menține și a dezvolta un climat de toleranță și înțelegere multiculturală, precum și în a crea un cadru legislativ și instituțional care să răspundă nevoilor de protecție și dezvoltare a drepturilor minorităților naționale existente aici.

Persoanele aparținând minorităților naționale se bucură, pe lângă drepturile universale ale omului, și de Constituția României și de drepturi speciale, cu scopul de a menține identitatea grupului minoritar, cel puțin la nivel cultural, lingvistic și religios¹⁰.

Noua legislație s-a axat în principal pe dezvoltarea criteriilor în domeniul nediscriminării, a folosirii limbii materne în sfera publică și în educație, reprezentare politică a minorităților atât la nivel central cât și local.

¹⁰ Necula, op. cit. p.12

Legislația românească prevede garanții importante pentru participarea minorităților naționale în sfera politică. Ilustrativ este cazul minorității maghiare care joacă un rol activ în viața publică din România, participând în prezent la guvernare și influențând considerabil politica statului de protecție a minorităților.

Constituția României garantează un loc în Parlament câte unui reprezentant al fiecărei minorități naționale, în cazul în care nu au reușit să atingă pragul electoral în alegeri.

Dreptul la educație în limba maternă este și el garantat prin legea învățământului. În conformitate cu Constituția revizuită, persoanele aparținând minorităților naționale au dreptul de a utiliza limba maternă în instanțe, iar această posibilitate nu mai este restrânsă doar la instanțele penale.

Principala instituție din acest domeniu este Departamentul pentru Relații Interetnice, înființat prin Hotărârea Guvernului nr. 111/200559, aflat în subordinea Guvernului și desfășurându-și activitatea și la nivelul prefecturilor, în cadrul unor birouri locale. Potrivit actului constitutiv, această instituție are ca principale atribuții:

- a) pune în aplicare politica stabilită prin Programul de guvernare în domeniul relațiilor interetnice;
- b) elaborează și supune Guvernului spre aprobare strategii și politici pentru păstrarea, afirmarea și dezvoltarea identității etnice a persoanelor aparținând minorităților naționale;
- c) elaborează proiecte de legi și alte acte normative din domeniul său de activitate;
- d) avizează proiecte de legi și alte acte normative, care au incidență asupra drepturilor și îndatoririlor persoanelor aparținând minorităților naționale;
- e) monitorizează aplicarea actelor normative interne și internaționale, referitoare la protecția minorităților naționale;
- f) participă la elaborarea Raportului cu privire la aplicarea de către România a Convenției-cadru pentru protecția minorităților naționale a Consiliului Europei, precum și la elaborarea capitolelor referitoare la minoritățile naționale din rapoartele României către alte instituții și organisme internaționale;
- g) stimulează dialogul majoritate-minorități naționale, în vederea îmbunătățirii actului decizional și a măsurilor de implementare;
- h) cultivă valorile comune, combaterea discriminării și a prejudecăților, prin promovarea diversității culturale, lingvistice și profesionale prin activități pe bază de proiecte;

- i) promovează și organizează programe privind garantarea, păstrarea, exprimarea, promovarea și dezvoltarea identității etnice, culturale, lingvistice și religioase a persoanelor aparținând minorităților naționale;
- j) sprijină realizarea unor programe sau activități interetnice inițiate de organizații, asociații, fundații sau instituții publice, pe bază de proiecte; etc.

Anterior, fusese înființată Agenția Națională pentru Romi, prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 78/200460, aprobată prin Legea nr. 7 din 28 februarie 2005⁶¹. Atribuțiile sale au fost reglementate prin Hotărârea Guvernului nr. 1703/200462, modificată prin Hotărârea Guvernului nr. 1124/200563. Potrivit acestor acte legale, Agenția a preluat atribuțiile Oficiului pentru problemele romilor din structura Departamentului pentru Relații Interetnice, inclusive ale Unității de implementare a Programului PHARE nr. RO/2002/000- 586.01.02 – „Sprijin pentru strategia națională de îmbunătățire a situației romilor”.

Alte instituții care se ocupă de aprobarea și respectarea drepturilor minorităților de o importanță deosebită sunt: Centrul național de Cultură pentru Romi, înființat prin Hotărârea Guvernului 834/2003, modificată prin Hotărârea Guvernului nr. 1486/2003; Institutul pentru Studierea Problemelor Minorităților Naționale, înființat prin Ordonanța Guvernului nr. 121/2000, aprobată prin Legea nr. 396/2001.

Bibliografie

Baltasiu, R. (2013). *Slăbirea comunității românești din Harghita și Covasna*. București, Ed. Entologică.

Dilion, Marcela, și Maria Bulgaru (2005). *Asistența socială a persoanelor refugiate*. Chișinău, Ed. Lyceum.

Mazilu, D. (2006). *Drepturile omului*, Ediția a III-a . București, Ed. Lumina Lex.

Mihăilă, M. (2007). *Protecția juridică a drepturilor omului*, Ediția a II-a. Reșița, Ed. Eftimie Murgu.

Necula, C. (2004). *Combaterea discriminării*. București , Ed. Ars-Decendi

Pentassuglia. G. (2002). *Minorities in International Law*, Strasbourg Cedex, Council of Europe Publishing House.

Popa, N. (2002). *Teoria generală a dreptului*, ediția a VII-a, Ed. All Beck, 2002

****Convenția Europeană a Drepturilor Omului* (1950)